

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništvo administracije in ekspedicijska za Starem trgu n. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna štef. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Židovi na Ruskem.

Ruska ima doma v svojej deželi dva huda sovražnika, katera jo ovirata v napredovanju v duševnem kakor tudi gmotnem oziru. Prvi sovrag, ki razjeda rusko društveno življenje so od nas že popisani nihilisti, ki niso nič drugega nego to, kar se imenuje drugod internacionala. Druzega sovraga ima pa Ruska v židovstvu, katero razjeda rusko gmotno stanje. Židovi ali Judje so dobili na Ruskem že tudi precej vpliva na rusko politično in socijalno življenje, ali toliko še ne kakor marsikje drugod, da bi namreč imeli državo sami v rokah „Hinc illae lacrimae.“ Od tod toliko tarnanja! Zato se čita po vseh evropskih židovskih časnikih dan na dan toliko o ruskej nesposobnosti za omiko in svobodo, o ruskem nevrejdenem državnem stanju, in sploh o ruskej divjosti in krutosti, ker ruski mužik noče popolno vratu vpogniti kozmopolitičnemu in zraven najbolj individualnemu židovstvu.

Kakšen hrup je nastal po celem svetu, ko je bila Rumunska pregnala nekaj židov, in celemu svetu so se smilili ti ubogi Jajtelesi, nijednemu pa ne po židovih izsesani Rumunci. Povod temu prognanstvu je dala se ve da intolerantna Rusija, kakor da bi bila Rusija še bolj intolerantna od židov! A žalibog vidimo, da si židovstvo tudi na Ruskem zmerom večje pravice pridobiva. Za časa štiridesetih let ni mogel biti nijeden žid vrhovni senatovi tajnik, člen okrajne sodnije, mirovni sodnik itd., ali sedaj so že v vseh teh službah tudi židovi. Tačas se je na Ruskem resno prevdarjalo, če

bi ne bilo koristno znaten del židovskih družin iz zapadnega kraja prognati v Sibirijo, maloletne pa vrstiti mej kantoniste in pozneje mej vojake. Ko bi ruska vlada motrila z bolj pozornim očesom židovska početja zlasti na ruskem Poljskem, kjer je že skoraj vse poljsko promoženje v židovskih rokah, bi gotovo ne dajala židovom tacih privilegij.

Govorili smo že jednoč na tem mestu, kakšno naloga židovi izvršujejo v sedanji vojski, da vojakom dajejo slabo, vlažno in plesnjivo hrano in seno in še to pri posebno slabej vagi. Reklo se je tudi, da služijo ti ruski židovi Turkom za vohune ali pozvedače, se ve da, če se jim dobro plača, ker „kšeft“ mora biti pri vsakej reči. Ta židovski „kšeft“ je bil tudi vzrok, da se Ruskej ni posrečilo najnovejše vnanje posojilo. To posojilo se je glasilo na 15 milijonov šterlingov, ali podpisalo se ga je samo 5 milijonov, tedaj komaj tretjina. Prezgodovino tega penesrečenja popisujejo ruski listi dovolj zaznamovalno za židove. Vnanji židovski bankirji so že poprej vprašali na ruskej borzi, katera je pa tudi večinoma židovska, po kakej ceni bi se tu dale pomestiti obligacije novega posojila z dostavko v decembru; ali ker so se ruski židovi premalo vdeležili posojilne podpiske, zategadelj tudi cene niso določili. Tedaj bi bili vnanji židovi podpisali rusko posojilo, če bi bili imeli upanje vse obligacije drago spečati in sicer na Ruskem. Domači židovi so se pa res pri tem posojilu skazali prave „domoljube.“ Žid pravi namreč, da mu je najbolj pri srcu zmerom tista država,

v katerej stanuje. V nekem oziru je to resnično, ker nijeden ne sovraži tistega, od kterega večje dobiček.

Ruski židovi se pa znajo tudi kakor vsi židovi delati prav lepe. Kadar se jim kaj očita, imajo precej pri rokah celo vrsto židovskih poštenjakov, ki bi se smeli po njihovej izreki v vsacem oziru primerjati z vsacim Rusom. Res so nekteri židovi kakor Rubinstein in Antokolskij spoštovanja vredni možje, ali taki so „rari nantes in gurgite vasto“ — silno redki. In še te male izjeme niso vselej zanesljive. Tako se je govorilo početkom vojske, da Varšavski je domoljub in Rus po mišljenji, ali ko je provzel za ogromno vsoto preskrbljevanje vseh vojnih potreb in hrane za donavsko armado, se je kmalu spoznalo, da žida še ni slekel.

Prav dobro je označilo ruske židove „Novoje Vremja“ odgovarjajoč nekemu „ruskemu hebrejcu“, ki je hotel oprati svoje pleme. Piše namreč: „Naj hebrejci prenehajo biti židovi, naj prenehajo odirati in slepariti ruski narod, — in mi bomo še celo besedo „žid“ izbrisali iz našega besednjaka. Ali dokler vidimo hebrejca krčmarja, ki sovraži ruskega mužika in ga pehari po vseh pravicah in nepravicah, hebrejca zakladalca, ki je pripravljen, samo če more, hraniti ruskega vojaka z gnjiladjo, hebrejca železniškega stavbarja, ki dela na državne stroške slabo železnično cesto in všteje celo kopico zemljekopov, kamenarjev in družih delavcev, katerih ni nikjer videti, hebrejca advokata, ki je sposoben narediti iz

Majhna podoba iz velikega okvirja.

(Prigodba iz južno-bosenske vstaje)

Popisala Milica Vatreanova.

III.

Bilo je neke viharne noči meseca septembra 1. 1875. Črni oblaki so se podili po obnebbi, burja je bučala v raznih glasovih, drevje je hreščalo in se pripogovalo pred njo in večidel lesene hiše cvietniške so se tresle v svojih podzidjih. Vse je bilo mirno in tiho v cvietniču; le semtertje je bilo slišati lajanje čuječih psov, razgetanje kakega konja ali mukanje kake govedi.

Okoli polnoči pa sta korakala dva moža proti hiši stoječi na južnem koncu vasi ter tankaj postala. Spregovorivša nekoliko besed je zginil eden v temni noči na nasprotno stran, kakor sta prišla, ostali pa je potrkal na vrata.

„Kdo je? se oglasi krepek možki glas v hiši.

„Križ in sloboda“, bil je tih odgovor trkajočega.

Vrata se hitro odpro in ptujec sklonivši se zarad nizkega vhoda in visoke postave stopi v hišo.

„Bog te sprimi, Jovo! reče ptujec razgrnivši plajšč, ki je pokrival njegovo velikanško postavo.

Zdaj še le je zamogel po imenu pozdravljeni gospodar ptujcu pogledati v obličje.

Bil je junaške postave.

Na herkulovo izraščinem životu stala je lepa glava polna živosti pokrita s fesom, rudečo bosensko kapico; bistre oči in pogumno vpognjen nos, ter nekoliko semtrtje osivela brada so kinčale njegov bolj suhi in podolgasti obraz.

Kakor znamenita je bila njegova postava tako tudi njegova obleka: modra suknja s srebrnimi gumbami in širokimi turškimi rokavi obdajala je junaški prsi, črno-modre hlače in visoki evropejski čevlji so bili njegovo obujalo, od pasu mu je visela kriva turška sablja v srebrni in z žlahtnimi kameni okinčani nožnici, na rami pa je imel avstrijsko Verndlnovo puško in revolver za pasom.

„Ali me poznaš Jovo?“ vpraša ta zbog tako poznega prihoda osupnjena gospodarja, ter sede na trinožni stolček, kakoršni so v Bosni v navadi, k ognjišči.

„Gospod“ odgovori Jovo častljivo „kdo te ne bi poznal; moje nevrede oči sicer še

niso imele sreče, da bi Te bile vidile, pa moj duh mi pravi, da nisi ti nikdo drugi, kot Golub — Golub Babić naš veliki vojvoda.“

In Jovo je prav uganil; ptujec pri ognjišči sedeč je bil Golub Babić, slavni poveljnik bosenskih vstašev.

„Veš kaj me je k tebi napotilo, Jovo?“ povzame zopet Golub po daljšem prenehljeji.

„Tega ravno ne vem, pa kar moja hiša premore, Ti je na ponudbo, gospod, in ako ukažeš, bom poklical svojo ženo, da ti postreže z jedjo in pijačo.“

„Tega ne potrebujem, Jovo, ker nisem prišel Ti kaj vzeti — to bo že storil beg Kulenović, — tvoja Gjuja naj tudi mirno spi, ker kdo ve, koliko noči jej bo še doma mirno spat, — jaz sem pa le prišel te vabiti.“ —

„Kakor ukažeš, gospod; pa Tvoje zadnje besede so mi nerazumljive.“

„Poslušaj me in boš razumel,“ reče Golub z uprtimi očmi na bosnjaka, „in to, kar ti bodem povedal, zaupam le poštenim in čvrstim ljudem, kakor si ti, zakaj dalječ okoli cvietniča slovi Jovo Skundrić kot pošten mož in zvest kristjan.“

„Gospod“ odgovori Jovo ponosno, „to je preveč hvale za me, akoravno mi nima nihče

črnega belo in narobe: tako dolgo ne prenehamo govoriti o židovskih prevarah in o židovskem odiranju.“

Tu naj omenim, da bo kmalu potrebno spisati članek pod naslovom: „Židovi na Kranjskem in zlasti v Ljubljani.“

Z bojišča.

Iz Bogata se vradno naznanja, da so 26. t. m. Turki z veliko silo napadli Trstenik in Mečko. Pa po 6 urnem hudem boju je vojna velikega kneza Vladimirja Aleksandroviča premagala Turke in jih z velikimi zgubami zapodila nazaj. Rusi so zgubili 300 mož, med njimi zlasti mnogo častnikov ukrajnskega polka. Car je velikemu knezu Vladimirju podelil red sv. Jurija 3. vrste. Ravno tisti dan so se bili Turki obrnili proti Polomirci, Kazeljevu, in Kovačici, pa so se pred Rusi umaknili nazaj za reko Kara-Lom. Rusi so v tem boju imeli 2 mrtva in 9 ranjenih. Sulejman paša pa se ponaša, da so pri Polomirci zmagali Turki in uničili kompanijo Rusov. Čemu so pa bežali nazaj za Kara-Lom, če je bila zmaga njihova?

V Dobrudži je bil general Zimmermann izposlal leteče kolone (čete), da izvedo moč sovražnikovo. Kozaki so pri Karasulari razpršili oddelek sovražnikov. Huzarji so zapodili četo 500 rednih turških vojakov do Baltičika, kjer so našli več taborov konjikov, v ladjišči pa dva monitorja. Tretji proti Bazardžiku odposlani oddelek je bil napaden od 500 turških konjikov, pa jih je z veliko zgubo zapodil nazaj v beg! Rusi so imeli 5 mrtvih, 6 ranjenih kozakov, eden pa se pogreša. Med Črnovodo in Küstendžem ni nič več sovražnikov.

25. t. m. je 6000 Turkov prišedših iz Beldice zapalilo vasi Ignatovci in Miškovci.

Reuf paša, dosedanji poveljnik balkanske vojne pri Šipki, je imenovan za poveljnika rezerve, ki se ravnokar snuje in bode znašala 150.000 mož (!) Poveljništvo balkanske vojne pa prevzame Ahmed Ejub paša. Na Šipkinem klanecu so Rusi vjeli 400 vojakov. — Posadka, ki je bila v Rahovi, se je po hudem boju, v katerem so Rusi, kakor pravijo turška poročila, zgubili 800, Turki pa le 150 (?) mož, umaknili nazaj proti Lom-Palanki, kar je menda pro-

vzročilo napačno poročilo, da je hotel Osman iz Plevne vdariti proti Rahovi, da je bil pa vržen nazaj. Sulejman poroča, da so se po boju pri Mečki 27. t. m. Turki umaknili proti Kadikiöü. Rusi so zgubili 2000 (?) mož, Turki pa so imeli 208 vojakov in 8 častnikov mrtvih, 606 vojakov in 43 častnikov pa ranjenih. Pri Pirgosu so Turki tudi bežali zgubivši 74 mrtvih in 205 ranjenih.

Carigradske novine objavljajo neki mali fest (oklic) do Bulgarov, v katerem Turčija Bulgare opominja na prej dano amnestijo ter jih pozivlja, da naj se vrnejo domu. Turčija naj prej skrbi, da drugi ljudje ne bodo bežali, potem naj še le begunce vabi domu.

Car je v nedeljo obiskal vojno Gurkovo pri Telišu ter pri tej priliki ostal 18 ur na konju. Car je trikrat poljubil generala Gurka ter mu izročil z diamanti okinčano sabljo za junaštvo, reki: „Jaz tebe in tvojih nečem pozabiti.“ Ravno tako je rekel tudi generaloma Rauchu in Šuvalovemu. Lahko ranjene častnike in vojake je car odlikoval z redovi in denarji. — General Skobeljev je zopet okreval, general Ignatiev pa se povrne v glavni stan, ko poteče njegov odpust.

O vojni srbski poročajo angleški „Times“, da je bil en batalijon 27. t. m. pri Vratarnici na Timoku brez višjega ukaza vdaril čez mejo, da so ga pa Turki zapodili nazaj.

V Aziji vojni mirujete. Rusi so še zmerom pri Deve-Bujnu, Muktar pa pri Erzerumu, kjer imajo precej snega. V Dagestanu so vstaši zasedli vse prehode in oblegajo mesto Russari. O vojni ruski, ki je šla čez bregovje, se nične sliši.

Črnogorcem ste se te dni brez boja vdala tudi Ultjin in Dulčinj. Do 28. zjutraj turških paraikov ob albanskem obrežju ni bilo videti.

Iz Albanova piše A. Puskarev v „Novoje Vremja.“ Po rekognosciranju 24. oktobra je nastalo pri nas zopet popolno zatišje. Včeraj smo dobili necega Bulgara šedšega iz Ruščuka, ki nam je dal dovolj poročil o razpoloženju neprijateljske vojske pod Ruščukom. Mej družim je pravil ta Bulgar, da se je Sulejmanu napravila nekoliko boljša kočica. V šotorih živeti je skoraj nemogoče, ker je hladno in celi dan dežuje. Čudno je, kako je potrpežljiv ruski vojak v tacih slučajih. Skoraj je nemogoče

obstati pri tacih nezgodah, a ruski vojak se še ne zmeni ne. Včeraj sem bil v ostrogu. Predstavite si moje začudenje, ko sem vgladal, da se je šotor čisto prestrojil. Vojaci so si izkopal pravilne štirivogeljne, globoke jame s stopnicami navzdol, napravili so si v zemlji peči in za dimni odvod jim služijo cevi iz prsti in rušenj; za streho imajo pa šotore pokrite s trsjem. Tu je gorko in tudi dež ne kaplja. Samo to se ne ve, odkod bodo dobivali toplivo. Dosedaj kurijo še s kacimi poleni in z ostanki turških lesenih ogorkov. Voziti po tukajšnjih cestah ni mogoče. Tu so taka tla, kadar se od dežja razmočijo, da se vdirajo in padajo konji in ljudje. To ni pretirovanje, ampak naj bolj važna in resna težavnost, ki se ne da premagati. Včeraj sem se hotel peljati na prav lahkem vozu z dvema paroma dobrih konj 4 vrste daleč, ali pri necem klanci, na katerega se drugač lahko pelje, je spolznilo mojej četverki z vozom vred; konji so popadali in jaz sem bil prisiljen vrniti se. Kaj bi bilo, ko bi morali sedaj premikovati artilerijo in druge stvari, kar prizadene še pri lepem vremenu veliko težav. Evo zakaj jaz mislim, da bomo morali tukaj zimovati, tudi če se vojska kouča.

20. nov. je napravil glavni poveljnik veliki knez v Karsu slavnost vsem vojakom, ki so se vdeležili blokade in juriša. Po končanih zahvalnih molitvah se je pri klicih „mnoga, leta Gospodarju imperatorju“ sto in enkrat ustrelilo iz bivših turških topov. Potem se je pri zvukih narodne himne vojakom objavil carjev pozdrav. Veliki knez je potegnil sabljo in komandoval: na stražo, odzdravil in zaklical pred vsemi vojaci „ura“ generaladjutant Loris — Melikovu.

Nastala so razne mnenja o tem, se ima li glavna turška trdnjava v Aziji — Kars zopet Turkom izročiti ali ne. „Ne — pravijo Sovremenija Izvestija — Kars, Erzerum kakor tudi Batum morajo stati v ruski h rokah. Ruska ima popolno pravico izjaviti, da bi z zopetnim odstopom tega kraja škodovala svojim interesom, in ne samo izjaviti, ampak tudi številskami dokazati, koliko potokov ruske krvi bi bilo manj prelito, ko bi bile turška Gruzija in Armenija postale ruski še leta 1829.“

kaj nepoštenega očitati.“ „Te poznam, pa ko bi hotel tudi izdajalec postati, tako vedi, da bi te še pred zadela moja roka — toraj čuj, kaj ti povem: Znano ti je, da so se naši bratje v Hercegovini že pred meseci vzdignili za vero in slobodo, in da sta Ljubobratič in Lazar Sočica s pogumno roko povzdignila zastavo vstaje in se že Hercegovinci z velikim vspehom bojujejo s starim našim sovražnikom. Ura našega oproščenja je prišla in nikoli ni bilo ugodnejšega časa, da otresemo kruti jarm turški, kakor je zdaj, ko se gibljejo v truhljenem turškem carstvu povsod krščanske roke na boj; le čvrstega vdarca je treba in gnjila Turčija bo na tleh. Tudi pri nas se je začelo gibanje in jas sem dobil povelje ljudstvo od Bihača do Livna spraviti na noge in rajši vse pokončati, kakor pa treti, da bi Turki še dalje pili našo kri.“

Zdaj je umolknil Golub, toliko bolj pa so govorile njegove ogajene oči in njegova desnica, s katero je strastno udaril ob svojo sabljo.

Jovo je gledal debelo in željno Golubove besede požiral.

„Jaz potrebujem vodjev,“ povzame na dalje, „vodjev, ki imajo srce na pravem kraju in ki vživajo med ljudstvom spoštovanje, kakor ti Jovo Skundrič. Pristopi toraj k četi in pre-

zvemi vodstvo nekoliko junakov, Bog in domovina ti bosta hvaležna.“

„Gospod“, reče Jovo po kratkem premisliki, „nimam navade dvoumno govoriti, zatoraj ti naravnost povem, da ne sprejemem tvoje ponudbe, ker početje, kterega si se lotil, ni samo močno nevarno, ampak tudi brezvspešno. Turčija ni tako črviva, kakor se kaže, mi bomo osamljeni, nimamo niti orožja, niti streljiva, in nismo vajeni bojevanja; kje se smemo tedaj nadjati kakega vspeha? Razun tega sem jaz miroljuben človek, srečen in zadovoljen, oženjen in bom kmalo oče postal, zatoraj ne morem svoje žene negotovi osodi prepustiti in svoje sreče v nevarnost postavljati.“

„Ti prav modro govoriš,“ odgovori Golub z glavo majaje, pa ne veš, kaj se v deželi godi, še manj pa, da stoji za nami več kot milijon dobro izurjenih vojakov.“

„Tako so nas zmiraj zagotavljali, gospod; kadar se je pa zgodilo, ni bilo nikake pomoči, ampak smo bili neusmiljeno pomorjeni, le kak prazen hat iz Štambula je bil povračilo za obilno prelito kri, bilo je pa potem tako, kakor poprej.“

„Tu imaš mojo besedo, Jovo, da zdaj ne bo tako in ob enem te moram posvariti, da

valovi že močno kipijo — glej, da te nepripravljenega ne najdejo.“

„Kakor je Božja volja, gospod, jaz bom padašu dal, kar je njegovega, in potem menim, da ne bo preganjal mirnega podložnika.“

„In kaj boš dal svojemu begu?“

„Tudi on bo dobil, kar mu gre po postavi in vrh tega bo še dovelj ostalo za mojo ženo.“

„Dobro, Jovo Skundrič, reče Golub vstavi; žal mi je za tacega junaka, kakor si ti, pa zapomni si dobro, da sem bil pri tebi, in kadar si boš premislil, pridi k Črnemu potoku, kjer boš našel ali mene, ali popa Karana, ali pa Amilico in vedi, da te bomo veselo sprejeli — zdaj pa z Bogom Jovo Skundrič.“

„Z Bogom, gospod,“ pravi Jovo, ter mu vežena vrata odpre. Golub, stopivši na prosto, je pomenljivo zažvižgal in človek, ki je bil prišel z njim, je k njemu pristopil, ter ga nekaj tiho poprašal.

„Nisem bil srečen“, odgovori Golub, „hodi v Božjem imenu.“

Zopet je bilo vse tiho, le škrabljanje konjskih kopih se je razlegalo v nočni temi od avstrijske meje, proti kateri sta tujca odhajala, pa lajanje vaških psov. (Dalje sledi.)

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 30. novembra.

Kvotna deputacija je izdelala svoje zadnje poročilo, ki se je 28. t. m. izročilo državnemu zboru. V tem poročilu pravi, da ostane pri svojih prejšnjih predlogih, ki odločno oporekajo temu, da bi se Cislí naložila hujša bremena. Državni zbor bode določil, kaj se ima sedaj zgoditi; najbrže se bo volila nova deputacija, ker so zaradi avtonomnega colnega tarifa nove obravnave s Translo potrebne. Vsled tega nihče ne misli, da bi bila pogodba do novega leta dovršena, in vladi sami sodite, da bode za kake 3 mesece treba provizorično podaljšati dosedanjo pogodbo.

Državni zbor je sprejel 27. t. m. s 144 glasovi proti 119 predlog Hrbstov o imenovanju bankinih podguvernerjev, za ktere so glasovali tudi ministri. Med našimi nemčurskimi poslanci pokazala se je pri tej priliki velika needinost. Dežman in Langer sta glasovala z ministersko stranko, Hočevar in dr. Supan nista bila navzoča, dr. Schaffer pa je glasoval z našimi narodnimi poslanci.

Hrvatskemu „Obzoru“ se iz Siska 27. t. m. telegrafuje: Naš narod zopet beži iz nesrečne Bosne, da reši življenje in nekaj malega živine pred maščevanjem in mečem besnega divjaštva turškega. Okoli 4000 teh nesrečnikov od danes pričemši zopet prihaja sim, in se bode od tod spravilo v razne podžupanije. Včeraj je došel prvi oddelek 600 do 700 duš z 80 90 živinčeti. Treba jim je hrane, treba drv za kurjavo, treba strehe zaradi hladnih noči, treba sena za živino itd. Sisek stori, kar more in nemore. Dosedaj podpirali so nas blagodušni ljudje, zlasti naš zastopnik in someščan Vaso Kotur. Tudi zagrebski rodoljubi niso zaostali. Ali se ne bi zopet usmili kakšno dobro in rodoljubno hrvatsko srce? Naši kmetje kažejo svojo ljubezen z mnogim pripreganjem.

Vnanje države.

O papežu, ki je imel po poročilih liberalnih časnikov zdaj zdaj umreti, piše „Pol. Cerr.“, da je njegova bolezen vsaj nevarna, ker se mu rana na nogi gnjoni. „Germanij“ se pa iz Rima piše, da so bili liberalni časniki zagнали hrup o nevarni bolezni papeževi, ker so bili po nasvetu zdravnika papeževga dr. Carellia poklicali iz Padove slovečega profesorja zdravilstva, dr. Vanzettia, da se z njim posvetovajo o navadni papeževi bolezni. Vanzetti je 17. t. m. došel v Rim, pa že 16. t. m. je neki liberalni padovanski časnik pisal, da je papeža že obiskal, in ga našel tako nevarno bolnega, da ima zdaj zdaj umreti. V istini pa je padovanski zdravnik sv. Očeta obiskal še le 17. zvečer in 18. t. m., pa je našel le njegovo navadno bolezen, ki je bila včasih že veliko hujša, ter mu zapisal tudi navadna zdravila. Državniki pa so si že zopet belili glave o volitvi prihodnjega papeža. Dozdeva se jim, da so papež preklicali dosedanjo pravico nekterih vlad, ki so od volitve šmele isključiti njim nepovoljne osebe. Nihče bi papežu tega ne mogel braniti. To se je bilo namreč neke rim vladam le zaradi tega privolilo, ker so branile papeževo stolico. Odkar ji pa te pomoči več ne skazujejo, ampak so papeža preprustile njegovim sovražnikom, ni nobenega vzroka več, da bi imele še pravico pri izvolitvi novega papeža kaj govoriti.

Francoski levičniki so k prezidentu poslali deputacijo z neko adresno, v kateri od njega zahtevajo, da naj se po volitvah nazna-

njeni ljudski volji vda, ker bodo sicer nastale zmešnjave in bi tudi svetovna razstava bila nemogoča. Prezidentov tajnik pa je poslanim gospodom obžalovaje odgovoril, da jih Mac Mahon ne more sprejeti. To kaže, da se prezident levičnikom na noben način noče vdati, in da bode najbrže še enkrat razpustil narodno skupščino.

Turčija je od Srbije zahtevala navadno letno daccijo, pa je dobila odgovor, da Srbija te daccije ne plača, in je ne misli plačati nigrdar več. — Sultan odide neki v Drin, kjer se delajo priprave za sijajen sprejem. — Namesto velikega vojaškega sveta se je osnoval pod predsedništvom vojnega ministra posvetovalni vojni svet, ki bode določeval o vojaških zadevah.

Rumunskemu knezu je cesar Viljem čestital zaradi hrabrosti njegove vojne, ter izrekel upanje, da Rumunija kmalo doseže svojo samostalnost.

Angleški minister je odgovoril neki deputaciji, ki mu je izročila prošnjo zaradi posredovanja, da vlada nima nobenega vzroka svojo nevtralityo popustiti, ker ni ne Carigrad v nevarnosti ne sueški kanal. Brez dovoljenja vlade turške angleško brodoge tudi ne sme jadrati v Carigrad, in Turčija bi stavila pogodbe, katerih Angleška ne bi mogla sprejeti. Kadar pride priličen čas, bode vlada storila, kar bo le mogla, da se sklene mir. Prošnjo hoče Derby izročiti ministerstvu.

Španjski vnanji minister je poslancem pri vnanjih vladah naznanil namerovano zaročitev med kraljem in princesinjo Mercedes Montpensier.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljanske okolice, 29. novembra. (Gledališka cezura.) Današnje „Slovenčeve“ številke notica o nemškem gledališču ljubljanskem, in o tem, kar se v njem govori smé, vzbudila je razne misli, ki mi zdaj po glavi rojijo. Državna policija mora vsako igro pregledati, predno jej dovoli pristop na oder: vsakej novej kitici kake pesni treba policijske aprobacije. Vprašanje je zdaj: ali so bile besede o papeži, nad katerimi se je „Sl.“ po pravici spotikal slavni policiji v potrjenje predložene ali ne? Če niso bile policiji naznanjene, če je toraj igralec, ki jih je izustil, „extemporiral“, bi rad vedel jaz, ali je visoka policija tega igralca — pozvala na odgovor? Če je policija one zlobne besede na pregled dobila, pa jih ne prečrtala s slovečim svojim rudečnikom, je pripustila, da se vzvišena osoba, ki je velikej večini prebivalstva v našem cesarstvu vrhovni verski glavar, javno pred mnogobrojnim občinstvom zasmehuje in žali! Poleg marsičesa družega bi se potem mislilo, da je nemškemu gledališču v Ljubljani — vse dovoljeno. Nehote se pri tej priliki spominjam, kako nezrečeno skrbna in pozorna je policija proti slovenskemu gledališču. V nekem prologu n. pr. govorečem o slovenskega naroda osodi je bilo memo družega rečeno, da je bil naš rod nekđaj (namreč ob času tlake in desetine) „grajščinskih orlov rob“. V teh besedah je policijski cenzor našal skrit (!) napad na orla v — cesarskem avstrijskem grbu!!! Vsi protesti so bil zastonj, priziv na zgodovino, na logiko, na zdravo pamet, nič, nič ni pomagalo: navedene besede so morale izostati! Isto tako se je godilo še drugim enako nosrečnim verzom, ki sem jih pa žalibog že pozabil. Eno drugo pa še pomnim. V nekej po nemškej slovenjenedi igrici je bilo izmedj osob, ki nastopijo, zaljubljenemu mlademu moškemu — sli-

čno z izvirnikom — imé „Konrad“. Previdni gospod cenzor je zahteval, da se ta človek — prekrsti, ker je g. baron Conrad — Eybesfeld tačas bil deželni predsednik!!! Še več tacih „storijc“ bi lahko nabral, pa saj je že dosti drastično ilustrirana tista skrbljivost, katero najbolj živo čuti slovensko časnikarstvo, ki skoro da že ne ve, o čem in kako bi pisalo, da uide nepreračunljivój policijskej in državnopravdniškej pozornosti, katera tako neumorno pridno čuje, da — Slovenci javnega mira in reda v nevarnost ne spravijo.

Iz Ptujca 25. nov. († Prošt Vošnjak). „Slovenec“ je objavil uni dan prežalotno novico, da nam je zemlja smrt odvzela našega velespoštovanega in občeljubljenega preč. g. prošta Dr. Janeza Vošnjaka, ki je po kratki bolezní dne 17 t. m. po poludne v Gospodu zaspal. Dne 19. t. m. smo imeli spreved, ki je bil veličasten in sijajen, kakoršnega človek nima priložnosti kdaj bode videti. Zbralo se je bilo od blizo in daleč šestdeset duhovnikov (eden celo iz daljne Vaše Ljubljane, namreč preč. g. Dr. L. Klofutar, častni korar in profesor bogoslovja, rajnega dolgoleten oseben prijatelj), in ogromna množica ljudstva. Spreved je vodil mariborski stolni prošt, veleč. g. Zorčić, slovo prosil je preč. g. kanonik Kosa r in slovesno mrtvaško sv. mašo popeval preč. g. kanonik in profesor pastirne Modrinjak iz Maribora.

Spreveda se je udeležila mladež vseh mestnih šol z ravnatelji in učitelji vred, in zastopani so bili pri njem vsi c. kr. uradi, častništvo tukajšnega pionirskega batalijona, in mestno starašinstvo. Celo mesto je bilo na nogah in starodavni Ptuj je kaj lepo pokazal, da je slavnega pokojnika v resnici ljubil in spoštoval.

Naj h koncu tega poročila „Slovenec“ rajnemu gospodu postavi še kratek spominnek. Rodil se je Dr. Janez Vošnjak v Št. Martinu v šaleški dolini (okraj celjski) dne 24. junija l. 1819. Šole je z izvrstnim vspehom vse od prve do zadnje dokončal v Celji in v Gradci in 4. avgusta 1842 prejel v Št. Andrašu na Koroškem zakrament sv. reda. Na Dunaji je potem dovršil više študije in postal doktor sv. bogoslovja. Služil je kot kaplan pri Novi cerkvi blizo Celja, od l. 1848—1852 pa kot ravnatelj mestne glavne šole v Celji; potem do l. 1858 kot špiritval v celovski duhovščini, 1858—63 kot korar in viši ogleda šol cele lavantinske škofije, poslednjič pa celih štirinajst let kot infulirani prošt, mestni župnik in dekan v Ptujci.

Bil je rajni blago in plemenito srce, kakoršna se le redko nahajajo, izvanrednih dušnih sposobnosti, vselej zvest in veren katoličan vnet rodoljub. Pohlevnost in tiha ponižnost so bile nja najlepše čednosti; njegovo ljubeznjivost hvalijo vsi, ki so imeli kedaj priložnost občevati z njim, in reči smemo, da v celem svojem življenji nikogar žalil ni. Njegove radodarnosti in ljubezni do ubogih najlepši dokaz je to, da je pri svojih lepih dohodkih zapustil le celo malo premoženja. V svoji oporoki pravi, da ni bila nikdar njegova želja, zapuščati velikega imetja, le to želi, naj bi se po njegovi smrti nihče za njim ne huđoval. Ni si nabiral zemeljskih, pač pa si je, upamo, nabral tem več nebeških neminljivih zakladov. Prerano vzela nam ga je nemila smrt, nja žlahno in plemenito srce krije sedaj mrzli grob — ali nja spomin nam ostane vedno nezbrisljiv. Bodi mu zemljica lahka! Naj v miru počiva! R. I. P.

Domače novice.

V Ljubljani 1. decembra.

(Otroška bolnica) je tudi letos od svoje pokroviteljice, presvite cesarice, o priliki nje-nega godu prejela v dar 100 glđ.

(Ogenj) nam je 29. nov. ob 1/2 2. ure n- znanil dvakraten strel z grada. Gorelo je v nekem dimniku v Winklerjevi hiši pred Kri- žanki. Požarna straža se je bila nemudoma tam zbrala, pa ni imela nobenega opravila.

(Imenovanje.) Ces. kr. stotnik 2. reda g. Hugo Rochel postal je mestni poveljnik (Platz- kommandant.)

(V seji dežel. odbora 24. t. m.) se je z ozirom na prihranjenje stroškov deželnega zak- lada sklenilo, da imajo odgonsko-postajske občine kot odgonsku oblastva na to gledati, da se odgonci kolikor mogoče odpravljajo s prisilnimi potnimi listi, in da se potrebno učini, da se bodo od novega leta 1878. naprej odgoni (šub) pod spremstvom straže iz Ljubljane na Gorenjsko stran odpravljali z Rudolfovo že- leznico do Kranjske gore, na Notranjsko stran po z južno železnico do Postojne oziroma do Sežane. Deželni odbor je pritrtil predlogu pomnoženega krajnega in okrajnega šolskega sveta, da se služba nadučitelja v Trebnem po- deli učitelju Alojziju Jeršetu. „Nov.“

(Seje mestnega odbora 28. t. m.) se je z županom vdeležilo 20 odbornikov. Dr. Supan poroča o sklepih raznih občinskih računov za l. 1876. Pri mestni kasi se je nekaj čez 4070 glđ. manj sprejelo, kakor je bilo v proračunu nastavljanje, ker se je del vžitine vplačal še le po sklepu računa. Vsi dohodki so znašali 147.801 glđ., stroški pa 146.540 glđ. 64 kr. Primanjkljaj koncem l. 1875 je znašal 62.841 glđ. 60 kr. Gotovine je bilo v blagajnici ostalo 1261 gl. 18 kr. Računi se po predlogu odsekov brez vgovora potrdijo, ravno tako tudi računi raznih občinskih zakladov. Prora- čun šolskega zaklada za l. 1878 s 16.526 glđ, 63 kr. dohodkov in 19.372 glđ. stroškov se potrdi. Primanjkljaj 2846 glđ. se bode poravn- al iz mestnih dohodkov. Tudi proračun zak- lada za revne s 14023 glđ. dohodkov in 18432 glđ. stroškov se je potrdil. Primanjkljaj 4409 glđ. se bode poravnal iz mestne blagajnice. Učenci babištva za okraj ljubljanskega močvirja se dovoli 52 1/2 glđ. podpore. — G. Regali pojasnjuje svoj samostalni predlog, da bi se čez cesarski graben pri hišni številki 7 v Gruber- jevih ulicah napravila brv za pešce. Predlog se po nasvetu dr. Schreia izroči magistratu, ki ga bode pretresal in v eni prihodnjih se- jah o njem odboru poročal. — G. Bürger vte- meljuje svoj in svojih tovaršev predlog, da bi se državnemu zboru izročila prošnja proti na- meravanemu povikšanju colnine od vžitnih reči. G. Klun radostno pozdravlja ta predlog, ki priča, da je tudi nasprotna stranka začela spoznavati, da pri nas ni vse tako lepo, kakor se sveti, in ki bode imel tem več veljave, ker ga je sprožila nasprotna in ne domača narodna stranka. G. Dreo podpira tudi toplo predlog, ker bi bili novi tarifi hud vdarec za naše z davki preob- loženo ljudstvo, g. Jurčič pa izreka bojazen, da peticija ne bo nič koristila, ker državni zbor vedno pritrjuje vladi. Konečno se eno- glasno sprejme Bürgerjev predlog in voli se odsek 3 udov, da dotični prošnji izdela. Izvo- ljeni so bili gospodje Bürger, dr. Kaltenecker in dr. Ahačič.

Regali vpraša g. župana, zakaj da se s policijsko azistencijo davki iztirjujejo? — Dalje vpraša, hoče li nekoliko kontrolirati be- rače, katerih je silno veliko po mestu večidel tujecev? — Dr. Ahačič vpraša, obstoji li vozni

red za mesto in bi se li ta za fiakarje ve- ljavni red ne določil tudi za privatne vozove? In bi dalje ne bilo dobro zapovedati, da bi se moralo skoz špitalske ulice, iz šentpeterske ceste v kolodvorske ulice in s Hradeckovega mosta na novi ali Turjaški trg počasi voziti. — Tudi vpraša, bi le ni hoteli tri pri švicariji pod turnom stoječa drevesa nekoliko obrezati, ker zapirajo razgled po mestu? Župan obljubi na te interpelacije odgovoriti prihodnjič.

(Slovensko gledališče.) Dramatično društvo napravi v torek dne 4. decembra gleda- liščino slavnost v spomim rojstnem dnevu pesnika, Franc Preširna, v slo- vesno razsvetljenim pozorišču s sledečim pro- gramom: I. Overture i Miroslav Vilharjeve „Jamska Ivanka“, svira pomnoženi gledališki orkester. II. Slavnostni govor gospoda Schmidta. III. Živa podoba „Preširen v Olimpu“, pri katerej nad 40 oseb ženskega in moškega spola sodeluje. Uloga: Pesen „V spomin Va- lentina Vodnika“, spisal Franc Preširen, poje gospod Kocelj. IV. „Čarovnica“, izvirna ko- mična opereta v 2 dejanjih. Spisal J. Alešo- vec. Godbo zložil A. Stöckl. V programu so torej brez izjave domača dela, v opereti poje prvak slovenskih tenorjev, gospod Meden, sodeloval bode pomnoženi mešani pevski zbor dramatičnega društva, torej je pričako- vati prav zabavnega večera. Opozorujemo tedaj vse prijatelje našega Preširna, da se tudi z dežele v obilnem številu predstave udeleže. — Po predstavi bode v spodnjih prostorih ljub- ljanske čitalnice občno razveseljevanje z godbo in petjem brez vstopnine.

(Volilen shod) so imeli nekteri Štajarski Slovenci 25. novembra pri sv. Lenartu v slov. goricah, ter željo izrekli, da bi poleg dr. Ra- daja kandidiral tudi g. Morak, bivši in kme- tom jako priljubljeni tamošnji c. kr. okrajni sodnik, sedaj v Doberlivasi na Koroškem. Veleč. g. dekan Bohinc naznanja v „Slov. Gosp.“, da ga nikakor ni volja kandidature za deželni zbor sprejeti.

Razne reči.

— Občna zgodovina II. del, srednji vek, imenuje se knjiga, ktero je spisal in na lastne stroške v narodni tiskarni ljubljanskej na svitlo dal naš marljivi pisatelj, profesor Janez Jesenko. Kakor vsa dela vrlega gos- poda pisatelja odlikuje se tudi ta za srednje šole priredjena knjiga z lepim in lahko umev- nim jezikom, kakor tudi primerno razdeljeno tvarino. Kakor nam g. pisatelj obeta, pride tudi III. del občne zgodovine (novi vek) v kratkem na svitlo. Naj slovenski rodoljubi obilno sežejo po tej knjigi, da bodo vsaj ne- koliko gospodu profesorju povrnjeni stroški, ki jih je imel pri izdavanju svojih knjig. Naj pri tej priliki še omenimo, da bi kmalo imeli do- volj učnih knjig slovenskih, če bi bil vsaki slovenski profesor v svoji stroki tako marljiv in delaven kakor gospod Jesenko.

— Družba sv. Mohora. Dne 21. m. je pozval družbin vodja v Celovcu stan- joče družbenike, da bi po §. 5. družbinih pravil izmed sebe izvolili novega odbornika, ki bi tako navdušeno in nevtrujeno se poganjal za družbo in njen razvitek, kakor si je celih pet in dvajset let prizadeval pokojni odbornik Ro- bida. Volitev sama se je vršila v najlepšem redu. Po kratkem razgovoru so pritrtili vsi pričujoči udje nasvetu, naj se v odbor pokliče verli in za blagor družbe sv. Mohora vneti ro- doljub, ki je Robidu tudi na tukajšnji gimna- ziji naslednik, gosp. Vinko Borštner, pro- fesor fizike in matematike. Tako očitnemu in

soglasnemu zaupanju se je izvoljeni odbornik udal in blage volje prevzel čestno opravilo, za ktero so ga družbini zavetnik, milostljivi Kerški knezoškof, takoj poterdili. Na mno- gaja leta!

Odkar družba domačim pisateljem v spod- bujo in slovstvu v razvitek razpisuje darila, dohaja vsako leto cela versta književnih iz- delkov, s kterimi marljivi pisatelji tekmeču- jejo za razpisane nagrade. Letos so bili od- boru poslani ti le rokopisi:

1. Snopič povesti z geslom: Vrlo naprej;
2. Spomini na Poljsko in Rusijo;
3. Pogled v Egipt;
4. Kosovo polje;
5. Pogovor pod lipo;
6. Samostani;
7. Valentin Vodnik in Dr. Fran- ce Preširen;
8. Hrošči rilčkarji kmetu škodljive živalce;
9. boleznj v glavi;
10. Nauk o gos- podinjstvu, poslov. po Hermanu;
11. Kratek obris Štajarske zgodovine s posebnim ozirom na Slovenski Štajer;
12. Vremenski prikazi;
13. Kdo dela tečo;
14. Mala pevkinja s kitaro.

Razun teh rokopisov je odbor prejel še dve zbirki raznih pesem. „Pošiljam Vam“ — piše pošiljavec iz Savinske doline — „pesne in zloge. Niso pisane od učenega moža, ker meni ni bilo pripuščeno, učiti se; pa pisane so iz srca, ne iz drugih knjig, od mladega moža, katerega je osoda odločila „v neved- nost“. Druga zbirka pa obsega speve in pes- mi, ki jih je zložil prerano umrlj, obdarjeni Miljko Kmetič. Njegov sorodnik, in prija- telj družbe sv. Mohora J. Ž. v K. jih je otel iz zapuščine, priredil za natis in odboru izro- čil z željo, da bi se porabile v družbinih knji- gah. Tudi č. g. predsednik samostana oo. trapistov v Marija zvezdi je odboru v pre- gled in porabo poslal precej obširen spis, v kterem razlaga namen in zgodbe tega za ka- toliške Slovence v Bosni prevažnega samostana.

Rokopise pregledujejo sedaj odborniki, kterim bodo prisodili darilo ali ktere bodo za natis nasvetovali, o tem bode „Bes.“ kakor pravi, poročal ob svojem času.

— Duhovske spremembe v Krški škofiji. P. Othmar Gabovec, gimnazijski vodja v Št. Pavlu, je imenovan za kn. sveto- valca. Č. g. Hrobatin Jož., provizor v Teich- nu, je dobil kuracijo Klopice. Č. g. Papler Jak., kaplan v Št. Kocijanuj, je postavljen za provizorja v Javorje in č. g. Gruber Fil., du- hoven iz Sekovske škofije za provizorja v Po- reče blizo Gospesvete. Fara Matere Božje na jezeru je bila razpisana do 27. nov.

Eksekutivne dražbe.

1. decembra: 3. Pire iz Predgriz v Idriji.
2. Merhar iz Dolenjevasi, 2. Knoll iz Ribnice,
2. Lesar iz Zapotoka, 1. Bärtol iz Travnika, vsi v Ribnici, 1. Krebelj iz Sajovča, 2. Dolenc iz Černelic, oba v Senožečah. 1. Berčič iz Sestranske vasi, v Loki. 3. Zdravje iz Turjaške okolice, 1. Zadnikar iz Dobrave oba v Ljubljani.

Umrlj so:

Od 27. do 28. novembra: Janez Altman, od- ganj. o. 7. m., za vodenico. Ana Sajevic, mestna reva 73 l., za mrtuom.

Telegrafične denarne cene 30. novembra.

Papirna renta 63.60 — Srebrna renta 66.80 — Zlata renta 74.50. — 1860letno državna pozajilo 112.50 Bankne akcije 815 — Kreditne akcije 205.30 — London 118.70 — Srebro 105.50. — Ces. kr. cekini 5.64. — 20 frankov 9.51.

Naznanilo.

Dne 5. decembra t. l. zjutraj ob 9. uri se bode v Debevečevi hiši v Gradišči štev. 19 več omar, miz, stolov in drugih reči, poprej lastnina banke „Slovenije“, po očitni dražbi za gotovo plačilo prodalo, kamor se kupci vljudno vabijo. (1)